

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 30. januar 2020

Sag BS-12521/2019-HJR
(1. afdeling)

Unibet (Denmark) Limited
(advokat Henriette Gernaa)

mod

A
(advokat Jesper Ravn, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Herning den 6. december 2017 (BS-131/2015-HER, tidligere BS 11-1059/2015) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 21. december 2018 (BS-2759/2018-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Henrik Waaben, Lars Hjortnæs, Lars Apostoli og Anne Louise Bormann.

Påstande mv.

Appellanten, Unibet (Denmark) Limited, har nedlagt påstand om frifindelse, og at indstævnte, A, skal tilbagebetale 1.493.020 kr. med procesrente fra den 4. januar 2019.

A har gentaget sin påstand for byret og landsret og har subsidiært påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Unibets påstand om tilbagebetaling er en følge af, at Unibet har opfyldt landsrettens dom.

Retsgrundlag

Lov om spil

Loven indeholder regler om tilladelse og udbud af spil, herunder bl.a. udbud af væddemål og drift af onlinekasinoer.

Af lovens § 1 fremgår:

”Lovens formål er

- 1) at holde forbruget af spil om penge om på et moderat niveau,
- 2) at beskytte unge eller andre udsatte personer mod at blive udnyttet gennem spil eller udvikle afhængighed af spil,
- 3) at beskytte spillere ved at sikre, at spil udbydes på en rimelig, ansvarlig og gennemsigtig måde, og
- 4) at sikre offentlig orden og forhindre, at spil tjener som støtte til kriminalitet.”

Efter lovens § 41 kan skatteministeren fastsætte regler om bl.a. foranstaltninger til beskyttelse af spillerne.

Af forarbejderne til loven fremgår bl.a. (Folketingstidende A, 2009-10, lovforslag nr. L 102 af 26. marts 2010, s. 20 og 32-33):

”4. Lovens indhold

...

4.2. Fælles regulering af spillemarkedet

...

Det foreslås, at der fastsættes en fælles regulering spillemarkedet, hvorefter der, gennem indgående regulering og kontrol af det danske spillemarked, sættes fokus på beskyttelseshensynene bag loven.

Disse hensyn følger som en rød tråd gennem lovforslaget og skal desuden afspejles i den daglige administration af lovgivningen.

Lovens formål er gennem regulering og kontrol, at holde forbruget af spil om penge på et moderat niveau, at beskytte unge eller andre udsatte personer fra at blive udnyttet af spil eller udvikle et afhængighedsforhold (ludomani) i forbindelse med deltagelse i spil, at beskytte spillerne ved at sikre, at spil udbydes på en rimelig, ansvarlig og gennemsigtig måde, og at sikre offentlig orden og forhindre, at spil forbindes med eller tjener som støtte til kriminalitet.

Det foreslås, at alle spil som udgangspunkt skal reguleres efter det samme sæt regler, men at der i intensiteten af reguleringen skeles til størrelsen og udbredelsen af spillet. Således skal graden af regulering være afhængig af spillets omfang, udbredelse og karakter, gevinsternes størrelse, risikoen for at spillerne kan blive snydt m.v. Baggrunden for forslaget om at skelne mellem små og store spil er, at både spiludbydernes og spillemyndighedens udgifter til regulering og kontrol af spillene bør stå i et rimeligt forhold til de mulige indtægter fra spillet, spillernes gevinstchancer, spillets udbredelse, spiltypen m.v. Online kasinospil skal f.eks. reguleres mere indgående end lotterier, der afholdes af lokale foreninger.

De foreslåede regler skelner også mellem spil, der udbydes landbaseret (fysisk), og spil, der udbydes online - dvs. via internet, mobiltelefon m.v. Online udbud af spil giver spiludbyderne en teknisk platform, hvor spillerne tilbydes nye, interaktive og hurtigt afviklede spil. Der er tale om spil, hvor der altid er adgang til at spille (altid åbent), hvor der ikke er nogen personlig kontakt med spiludbydere, og hvor spillere i løbet af en kort periode kan tabe store beløb og udvikle afhængighed af spillet, der kan gribe omfattende ind i den pågældendes liv på bekostning af sociale, arbejdsmæssige og familiemæssige værdier og forpligtelser.

Online udbud af spil forstærker således umiddelbart behovet for en stærk forbrugerbeskyttelse i forhold til det traditionelle fysiske udbud af spil.

Reguleret på den rigtige måde giver de nye teknologier og salgskanaler imidlertid også bedre mulighed for, at spiludbyderne kan indlægge aldersbegrænsninger, begrænsninger i spilhastighed m.v. Disse tiltag kan medvirke til at forhindre mindreåriges spil, ludomani, kriminalitet m.v.

Reguleringen af spilleområdet er derfor som udgangspunkt ens for alle former for spil med indsatser og gevinster, der udbydes med en tilladelse i henhold til nærværende lovforslag, men der er specifikke regler, som retter sig til de spil, der formidles elektronisk og uden fysisk tilstedeværelse af spiller og udbyder/formidler på samme sted («online spil»).

...

4.6. Særlige regler for væddemål og onlinekasinospil

Det foreslås, at der stilles særlige skærpede krav til udbud af væddemål og online kasinospil. Kravene skal sikre, at formålsbestemmelserne i lovforslagets § 1 udmøntes i reguleringen og i kontrollen af spillene.

I forbindelse med en ansøgning om tilladelse til at udbyde spil skal spiludbyderen redegøre og dokumentere, hvordan udbyderen vil implementere lovens beskyttelsesforanstaltninger i form af programmer for at forhindre ludomani, mindreåriges spil m.v.

Indehavere af tilladelser til udbud af spil i form af fastodds væddemål og online kombinations- og kasinospil, skal et år efter tilladelse er taget i brug udarbejde en rapport, der gennemgår om tilladelsesindehaveren udbyder spil i overensstemmelse med betingelserne i loven m.v. Rapporten skal udarbejdes af et firma godkendt af spillemyndigheden.

Endvidere skal spiludbyderen til enhver tid kunne redegøre for, hvordan programmerne virker, og om lovens krav bliver efterlevet.

Tilladelsesindehaverne skal derfor hvert år offentliggøre en årsrapport med virksomhedens nøgletal og - efter det første år - en beretning om, hvordan tilladelsesindehaveren har efterlevet lovens krav, herunder hvorledes beskyttelsesforanstaltningerne for at forhindre ludomani, mindreåriges spil m.v. er opfyldt.

Spillerne skal registreres på hjemmesiden, inden det er muligt at deltage i spil. Der skal i forbindelse med registreringen ske en verifikation af spillerens alder. Spiludbyderen bærer selv omkostningerne herved.

Spiludbydere af online spil skal stille en række ludomanibegrænsende informationer og værktøjer til rådighed i spilsystemet. Nedenfor er gennemgået forskellige beskyttelsesforanstaltninger, der som minimum skal være tilgængelige hos online spiludbydere.

a. Advarsler samt links til materiale om risikoen ved overdrevent spil

Forsiden på en spiludbyders hjemmeside skal indeholde en tydelig advarsel om, at overdrevent spil kan være farligt. Forsiden skal endvidere indeholde information om ansvarlig spilleadfærd og links til rådgivningsinstitutioner.

Spillerbeskyttelsesmekanismer, som spilleren selv kan aktivere, skal være synlige. Mekanismerne skal være tilgængelige på alle de sider, som hjemmesiden giver adgang til.

På alle siderne skal der være et tilgængeligt link til en dansk rådgivningsinstitution.

b. Obligatoriske meddelelser

Spiludbyderen skal i bestemte tidsintervaller, der nærmere fastlægges af spillemyndigheden, meddele spilleren, at deltagelse i spil om penge kan have skadelige konsekvenser, og at hjemmesiden indeholder links til danske rådgivningsinstitutioner.

Spilleren skal først bekræfte, at spilleren har læst meddelelsen, før spillet kan begynde/fortsætte.

c. Midlertidig frivillig spillereksklusion

Spillere skal kunne ekskludere sig selv midlertidigt fra:

- en bestemt type af spil på udbyderens hjemmeside, eller
- hele spiludbyderens hjemmeside.

d. Permanent spillereksklusion

Muligheden for en permanent frivillig eksklusion skal være til stede.

I tilfælde af en spiller vælger at ekskludere sig selv fra alle spiludbyderes hjemmesider, skal spiludbyderne opløse spillerens konto og fjerne spilleren fra spillerregistret. Spiludbyderne vil få meddelelse herom fra spillemyndigheden.

e. Automatisk rådgivningstilbud

I tilfælde af en eksklusion skal spiludbyderen automatisk anmode spilleren om tilladelse til, at en rådgivningsinstitution kontakter spilleren. Rådgivningen kan føre til et behandlingstilbud.

f. Frivillige begrænsninger af maksimum indsats, tab og kontooverførelser

Spiludbyderen skal give mulighed for, at spilleren kan pålægge sig selv begrænsninger i form af:

- Overførselsbegrænsninger - spilleren skal kunne fastsætte et maksimum beløb, som kan overføres til spillekontoen i en bestemt periode (pr. dag, uge eller måned).
- Indsatsbegrænsninger - spilleren skal kunne fastsætte et maksimum niveau for den enkelte indsats eller den totale indsats (pr. dag, uge eller måned).
- Tabsbegrænsninger - spilleren skal kunne fastsætte et maksimum beløb, som kan tapes i en bestemt periode (dag, uge eller måned).

Det foreslås, at der, ud fra det ovennævnte minimumsniveau af beskyttelsesforanstaltninger, skal være mulighed for, at spiludbyderne udvikler og anvender nye værktøjer til at forhindre mindreåriges spil og ludomani m.v.”

Af lovforslagets bemærkninger til § 1 fremgår bl.a. (s. 41):

”Lovforslagets § 1 beskriver formålet med regulering og kontrol af spil.

Bestemmelsen er en hensigtserklæring, som betyder, at loven skal administreres under hensyntagen til de nævnte formål. Bestemmelsen er et udtryk for den vægt, der lægges på at begrænse spil om penge og andre gevinster af økonomisk værdi og de uheldige følgevirkninger ved udbuddet heraf.

Formålsbestemmelsen kan indgå ved fortolkningen af lovens bestemmelser og ligeledes indgå i eventuelle skønsmæssige vurderinger, som foretages af spillemyndigheden eller andre involverede myndigheder.”

Af lovforslagets bemærkninger til § 41 fremgår bl.a. (s. 60):

”Ministeren kan ... udstede regler, der skal medvirke til, at spillerne ikke bliver afhængige af spil. Der kan i den forbindelse f.eks. udstedes regler om funktioner, hvorved spilleren kan begrænse sin mulige indsats i spillet eller kan udelukke sig fra deltagelse i spil. Der kan også fastsættes regler, der skal forhindre, at mindreårige får adgang til at deltage i spil.”

Bekendtgørelser om onlinekasino og online væddemål

Skatteministeren har i medfør af bl.a. § 41 i lov om spil udstedt bekendtgørelser om onlinekasino og online væddemål.

Bekendtgørelse nr. 67 af 25. januar 2012 om onlinekasino, som var gældende i den periode, som As krav angår, indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”Kapitel 2. Registrering m.v. af spillere

§ 2. For at deltage i onlinekasino skal en spiller registreres som kunde hos tilladelsesindehaver. ...

...

Stk. 7. Tilladelsesindehaver skal indhente oplysninger om kundens tilsigtede spilleomfang.

Stk. 8. Tilladelsesindehaver skal:

- 1) være i besiddelse af tilstrækkelige procedurer til at afgøre, om spilleren er en politisk udsat person, jf. stk. 9, bosiddende i et andet land,
 - 2) indhente den øverste daglige ledelses godkendelse ved registrering af en sådan kunde,
 - 3) træffe rimelige foranstaltninger for at indhente oplysninger om formue- og indtægtskilderne, der er omfattet af spilleaktiviteten, og
 - 4) løbende være opmærksom på kundeforbindelsen.
- ...

§ 4. Kundeforholdet skal løbende overvåges for at sikre, at spilleomfanget, herunder de enkelte transaktioner, er i overensstemmelse med tilladelsesindehavers viden om kunden, herunder det tilsigtede spilleomfang og hidtidige spillemønstre. Der skal i forbindelse hermed om nødvendigt søges oplysninger om midlernes oprindelse. Dokumenter, data og andre oplysninger om kunden skal løbende ajourføres.

...

Kapitel 6. Ansvarligt spil

§ 17. Tilladelsesindehaver skal stille en funktion til rådighed for spilleren, der gør det muligt at fastsætte daglige, ugentlige og månedlige indbetalingsgrænser. En spillers anmodning om at fastsætte en indbetalingsgrænse skal efterkommes umiddelbart efter anmodningen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En spillers anmodning om forhøjelse af en tidligere fastsat indbetalingsgrænse må tidligst træde i kraft efter 24 timer.

§ 18. Tilladelsesindehaver skal stille en funktion til rådighed for spilleren, der gør det muligt for spilleren at anmode om midlertidig eller endelig udelukkelse fra spil. Tilladelsesindehaver skal sikre, at spilleren ikke kan indgå nye spil, efter at spilleren har anmodet om udelukkelse.

Stk. 2. En midlertidig udelukkelse kan ikke være under 30 dage, dog skal spilleren have mulighed for at vælge en kortvarig spilpause på 24 timer (afkølingsperiode). En midlertidig udelukkelse og kortvarig spilpause betyder, at spillerens spilkonto er deaktiveret i denne periode.

Stk. 3. Endelig udelukkelse af spilleren medfører, at tilladelsesindehaver skal lukke spillerens spilkonto og afslutte kundeforholdet. Spilleren

kan først registreres som kunde på ny, jf. § 2, tidligst 1 år efter spillkontoens lukning.

Stk. 4. Såfremt en spiller har udelukket sig selv fra deltagelse i en tilladelsesindehavers spil, skal tilladelsesindehaver informere spilleren om rådgivnings- og behandlingstilbud for ludomani på et dansk behandlingscenter...

§ 19. Spillemyndigheden fører et register over spillere, der ønsker midlertidig eller endelig udelukkelse fra spil hos alle tilladelsesindehavere. En spiller kan blive opført i registret på Spillemyndighedens hjemmeside eller ved at henvende sig til Spillemyndigheden. Spilleren skal give udtrykkeligt samtykke til optagelsen i registret.

Stk. 2. Tilladelsesindehaver skal informere om muligheden for opførelse i registret og skal formidle adgang til registret på Spillemyndighedens hjemmeside.

Stk. 3. Ved oprettelse af en ny spiller skal tilladelsesindehaver konsultere registret for selvudelukkede personer for at påse, at den pågældende spiller ikke står opført i registret. Står en spiller opført i registret, skal oprettelse af spilleren afvises af tilladelsesindehaver.

Stk. 4. Tilladelsesindehaver skal ved spillerens login til spilsystemet konsultere registret for selvudelukkede personer for at påse, at spilleren ikke er blevet optaget i registret. Står en spiller opført i registret, skal spilleren nægtes adgang til at spille.

Stk. 5. Får tilladelsesindehaver kendskab til, at en spiller står opført i registret for selvudelukkede personer som endeligt udelukket, skal tilladelsesindehaver lukke spillerens spillkonto og afslutte kundeforholdet.

Stk. 6. En spiller, der er blevet optaget i registret for selvudelukkede personer som endeligt udelukket, kan til enhver tid, dog tidligst 1 år efter optagelsen i registret, anmode Spillemyndigheden om at blive slettet fra registret.

...

§ 20. Tilladelsesindehaver skal træffe foranstaltninger til at undgå at sende markedsføring til spillere, der har udelukket sig selv fra deltagelse i spil midlertidigt eller endeligt.

Kapitel 7. Bonus

§ 21. Såfremt tilladelsesindehaver tilbyder spilleren en bonus for deltagelse i spil, skal alle vilkår være oplyst på en klar og tydelig måde i umiddelbar tilknytning til tilbuddet. Udbetaling af en bonus til spilleren skal ske uden videre, når vilkårene er opfyldt.

Stk. 2. Bonus må ikke gives til enkelte spillere på vilkår, som adskiller sig fra tilbud givet til andre spillere.

Stk. 3. Spilleren skal have minimum 60 dage til at opfylde eventuelle vilkår tilknyttet til udbetalingen af en bonus.

...

Kapitel 10. Opmærksomheds-, undersøgelses- og underretningspligt

§ 29. Tilladelsesindehaverens ledelse og ansatte, der er beskæftiget med de omfattede spil, skal være opmærksom på spilleres aktiviteter, som på grund af deres karakter menes at kunne have tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme. Dette gælder især komplekse eller usædvanligt store transaktioner og alle usædvanlige transaktionsmønstre set i forhold til spilleren samt transaktioner, der har forbindelse til lande eller territorier, hvor der i henhold til erklæringer fra Financial Action Task Force anses at være en særlig risiko for hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Stk. 2. Formålet med de aktiviteter og transaktioner, der er nævnt i stk. 1, skal undersøges, og resultaterne heraf skal noteres og opbevares, jf. § 5.

§ 30. Hvis der er mistanke om, at en spillers transaktion eller henvendelse har eller har haft tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme, skal tilladelsesindehaveren undersøge transaktionen eller henvendelsen nærmere. Hvis mistanken ikke kan afkræftes, skal Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet omgående underrettes.

Stk. 2. Hvis mistanken vedrører hvidvask eller finansiering af terrorisme og transaktionen ikke allerede er gennemført, skal den sættes i bero, til der er underrettet efter stk. 1. Kan gennemførelsen af transaktionen ikke undlades, eller vurderes dette at kunne skade efterforskningen, skal underretning i stedet indgives umiddelbart efter gennemførelsen.

§ 31. Hvis Spillemyndigheden får kendskab til forhold, der formodes at have tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme, underretter Spillemyndigheden Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.”

Den dagældende bekendtgørelse om online væddemål (bekendtgørelse nr. 66 af 25. januar 2012) indeholder i kapitel 6-7 tilsvarende bestemmelser om ansvarligt spil og bonus. Den indeholder ikke bestemmelser svarende til § 4 og kapitel 10.

Spillemyndighedens vejledning om væddemål og onlinekasino

Af Spillemyndighedens dagældende vejledning af 23. september 2011 om væddemål og onlinekasino fremgår bl.a.:

”12 Yderligere krav i forbindelse med udbud af spil

...

12.1 Markedsføring af spil

...

Bonus

En måde at markedsføre en hjemmeside eller specifikke spil på, er ved at tilbyde spillere en bonus. Der kan fx være tale om en velkomstbonus, som markedsføres for at hverve nye kunder til en hjemmeside, eller en tilbagebetaling af de gebyrer, som spillere har betalt til tilladelsesindehaveren for at deltage i udbudte spil.

Det er ikke muligt at give en klar definition på, hvad en bonus er, da de bliver tilbudt i mange forskellige varianter med lige så mange forskellige udbetalingsbetingelser. Men en bonus repræsenterer typisk en genstand, penge eller en tjenesteydelse, der tilbydes en (potentiel) spiller som en modydelse for en handling foretaget af spilleren. En modydelse kan fx være registrering som spiller på hjemmesiden, indsætning af penge på en spilkonto eller rekruttering af andre spillere.

I kan markedsføre jeres spil ved at tilbyde bonus til nye og eksisterende spillere. Det er et krav, at selve markedsføringen af bonussen sker i overensstemmelse med reglerne beskrevet ovenfor samt de gældende generelle forbrugerbeskyttelses- og markedsføringsregler.

Herudover er der krav om:

- at tilladelsesindehaveren oplyser om de vilkår, som er tilknyttet bonussen på en klar og tydelig måde samtidig med tilbuddet,

- at bonussen udbetales til spillerens konto umiddelbart efter, at spilleren har opfyldt udbetalingsvilkårene,
- at spilleren skal have minimum 60 dage til at opfylde de vilkår, som er forbundet med bonussen, og
- at et tilbud om bonus ikke må gives til enkelte spillere på vilkår, som adskiller sig fra tilbud givet til andre spillere.

Uanset sidstnævnte krav kan tilladelsesindehaveren tilbyde bonus til forskellige grupper af sine spillere eller potentielle spillere, fx i form af en velkomstbonus. Dette kan dog ikke ske på en måde, hvor den reelle målgruppe for tilbuddet er så lille, at der er tale om en omgåelse af kravet.”

Anbringender

Unibet har anført navnlig, at der ikke i den for sagen relevante periode (23. januar 2012 til 2. september 2013) var lovhjemmel til at opstille en monitorerings- og handlepligt for en spiludbyder og ultimativt en pligt til at udelukke en spiller med problematisk spilleadfærd.

Spillelovgivningen tog udtømmende stilling til spiludbydernes pligter til beskyttelse af spillere. De påkrævede beskyttelsesforanstaltninger fremgik af de dagældende bekendtgørelser om onlinekasino og online væddemål. Spiludbyderen skulle sikre en række online værktøjer, som spilleren kunne benytte på eget initiativ, herunder muligheden for fastsættelse af limit, midlertidig spiludelukkelse samt mulighed for optagelse i ROFUS (”Register Over Frivilligt Udelukkede Spillere”). Bekendtgørelserne pålagde ikke spiludbydere konkrete handlepligter over for spillere, der udviste problematisk spilleadfærd, bortset fra understøttelse af de foranstaltninger spilleren havde taget på eget initiativ, f.eks. registrering i ROFUS. Formålsbestemmelsen i spillelovens § 1 giver ikke grundlag for at pålægge spiludbydere en handlepligt, som ikke følger af loven.

De nye bekendtgørelser om onlinekasino og online væddemål (bekendtgørelser nr. 1274 og 1276 af 29. november 2019), der trådte i kraft 1. januar 2020, understøtter, at der ikke eksisterede en monitorerings- og handlepligt i den relevante periode, idet end ikke disse nye tiltag indfører en handlepligt, der rækker så vidt som fastslået af landsretten.

Det er ubestridt, at Unibet stillede de efter lovgivningen krævede beskyttelsesforanstaltninger til rådighed for A. Unibet havde ikke en pligt til at tvangslukke As spilkonto. En sådan pligt gjaldt ikke efter spillelovgivningen og bør heller ikke indføres via den almindelige culpapregel. På et område, hvor der eksisterer lovregulering, må der således udvises tilbageholdenhed med – via den almindelige culpapregel – at indføre en strengere retsstilling end forudsat af

lovgivningen. Der er meget få eksempler i dansk ret på ulovbestemte handlepligter, der har til formål at stoppe myndige personer fra lovlige handlinger, og en sådan bør ikke opstilles på dette område.

Der er endvidere ikke konkret grundlag for at gøre Unibet erstatningsansvarlig over for A.

Unibet har handlet ansvarligt og i overensstemmelse med lovgivningen, og der har ikke været konkret anledning til yderligere tiltag eller tidligere nedlukning af As spilkonto. Der var ikke tegn på ludomani eller en problematisk spilleadfærd af en art, der skulle give anledning til, at Unibet burde have handlet anderledes over for A i perioden omkring oktober 2012.

Unibets tildeling af bonus skal ikke tillægges vægt ved vurderingen af ansvarsgrundlaget. Bonustildelingerne skete i overensstemmelse med spillelovgivningens regler. Spillemyndigheden har ikke fundet grundlag for at anmelde Unibet på grundlag af bonus- eller kompensationsbetalinger til A. A modtog som Unibets øvrige kunder løbende bonusbeløb ud fra generelle tildelingskriterier og som led i kampagner og markedsføringstiltag. Han modtog ikke individuel bonus som opfordring eller tilskyndelse til fastholdelse af spilforbruget. Bonus blev uddelt uafhængigt af As spillemønster. Den økonomiske kompensation, som Unibet tilbød A i forbindelse med tekniske problemer forbundet med anvendelsen af Unibets spilleplatform ("premiums"), er ikke omfattet af § 21 i den dagældende bekendtgørelse om onlinekasino.

Unibets forpligtelser over for A skærpes ikke af, at hans midler stammede fra en erstatning. Spillelovgivningen foreskriver ingen særlige forpligtelser eller forholdsregler for spil med erstatningsmidler. Der gælder ikke en særlig ansvarsnorm over for kunder, der er psykisk svækkede, og Unibet var i øvrigt ikke bekendt med, at A havde fået udbetalt erhvervsevnetabserstatning grundet en belastningsreaktion, og at han af denne grund var særlig psykisk sårbar.

Spillemyndighedens politianmeldelse af Unibet er ikke relevant for vurderingen af Unibets ansvar. Bødeforelægget adresserer hverken manglende spiludelukkelse eller bonustildeling, hvorpå A støtter sin påstand, men vedrører manglende overholdelse af procedurer for hvidvask. Hvidvaskreglerne i spilleloven indebærer ikke en forpligtelse for spiludbyderen til at benytte oplysningerne til at overvåge spillerens spilaktivitet og vurdere, om spilleren er en udsat person i forhold til ansvarligt spil.

A har ikke dokumenteret årsagssammenhæng og adækvans. Hans spil og væddemål hos Unibet er udtryk for en underholdningsydelse, som han har betalt og modtaget. Det må desuden – bl.a. efter oplysningerne om As spilforbrug hos Danske Spil – lægges til grund, at han ville have flyttet sit spil

til en anden spiludbyder, hvis Unibet havde lukket kontoen tidligere. Hertil kommer, at A fra december 2012 nedbragte sit spil væsentligt, hvorfor der selv med den strengere handlenorm, som landsretten har lagt til grund, ikke ville have været anledning til at lukke hans spilkonto.

En eventuel erstatning må opgøres på grundlag af As indbetalinger fratrukket udbetalte gevinster i den relevante periode og frem til den 2. september 2013. Baseret på landsrettens skæringstidspunkt omkring oktober 2012 kan As påståede tab maksimalt opgøres til 838.673 kr. Der er herved ikke taget højde for, at spiludbyderen må tillades et rimeligt tidsrum til at udføre pligterne angivet af landsretten.

Det skal ikke tillægges processuel skadevirkning, at Unibet ikke har udleveret den fulde korrespondance mellem parterne. Unibet har udleveret det materiale, som selskabet er i besiddelse af. Det fulde materiale er ikke længere i Unibets besiddelse bl.a. som følge af udskiftning af IT-systemer.

A har anført navnlig, at spillelovens § 1 fastlægger kriterierne for den ansvarsnorm, som Unibet skal dømmes efter. Unibet har undladt at foretage de tiltag til beskyttelse af ham som sårbar spiller, herunder begrænse hans spil eller helt udelukke ham fra spil, som er hele hovedformålet med spillelovgivningen, jf. herved forarbejderne til spillelovens § 1. Unibet har som følge heraf handlet culpøst.

Unibet har ved åbningen af hans konto i januar 2012 ikke foretaget behørig undersøgelse af, hvorfra han havde sine midler til spilforbruget. Unibet overtrådte herved spillelovgivningens hvidvaskbestemmelser, hvilket selskabet har vedtaget en bøde for.

Unibet havde en forpligtelse allerede fra åbningen af hans konto i januar 2012 til at iværksætte tiltag for at forhindre, at han brugte hovedparten af sin arbejdsskadeerstatning på onlinespil. Det følger således af § 2, stk. 7 og 8, i den dagældende bekendtgørelse om onlinekasino, at Unibet skulle indhente oplysninger om kundens tilsigtede spilleomfang og træffe rimelige foranstaltninger for at indhente oplysninger om formue- og indtægtskilderne, der var omfattet af spilleaktivitet. Unibet havde i medfør af bekendtgørelsens § 4 herefter pligt til at overvåge, om de enkelte transaktioner var i overensstemmelse med det tilsigtede spilleomfang og hidtidige spillemønstre, og at indhente oplysninger om midlernes oprindelse. Unibet iagttog ikke disse forpligtelser.

Unibet har tilbudt ham bonus i strid med § 21, stk. 2, i den dagældende bekendtgørelse om onlinekasino og tilsvarende § 19, stk. 2, i den dagældende bekendtgørelse om online væddemål.

Unibet har på trods af gentagne opfordringer ikke redegjort for kriterierne for tildeling af bonus. Unibet har derfor bevisbyrden for, at de tildelte spillebonusser til ham var generelle og ikke individuelle bonusser, herunder med det formål at få ham til at opretholde sit høje spilforbrug efter midlertidige spilstop. Denne bevisbyrde er ikke løftet. Bonustilbuddene blev ofte fremsat i sammenhæng med, at han udtrykkeligt havde tilkendegivet over for Unibet, at han ønskede pauser i sit spilforbrug, da han ikke havde flere penge at spille for, eller når han gav udtryk for at spille af desperation. Han blev også tilbudt bonusser som kompensation for tekniske vanskeligheder ved anvendelsen af Unibets spilleplatform, hvilket bl.a. skete i tilknytning til, at han truede med at ophøre med at spille hos Unibet.

Størrelsen af de tildelte bonusser er underordnet i relation til ansvarsvurderingen, idet formålet med spillelovgivningens forbud mod individuelle bonusser netop er at forhindre spiludbydere i at fastholde spilleren ved at "lokke" med en bonus for at få spilleren til at blive ved, eller for at få spilleren "tilbage til bordet".

Unibet har undladt at tage adækvate forholdsregler over for ham som en udsat og sårbar spiller. Unibet burde have foretaget løbende monitorering af hans spilforbrug og givet ham konkrete opfordringer om anvendelse af spilbegrænsende foranstaltninger i stedet for konsekvent at fastholde ham i kundeforholdet. Unibet burde have lukket hans konto på det tidspunkt, hvor selskabet blev eller burde være blevet bekendt med hans psykiske forhold og oprindelsen af de midler, han spillede for. Unibet burde i hvert fald have lukket hans konto efter hans mail af 11. oktober 2012, hvor selskabet fik positiv viden om hans forsøg på at hente tab og manglende fornøjelse ved at spille. Unibet undlod at reagere på mailen af 11. oktober 2012 og hans forudgående betydelige forhøjelser af limit særligt fra juli til oktober 2012, men fastholdt ham tværtimod i kundeforholdet ved bl.a. straks at invitere ham med på fodboldrejse til Stuttgart.

Der er direkte årsagssammenhæng mellem Unibets undladelse af at overholde sine forpligtelser i forhold til ham og det tab, som han er blevet påført. Bevisbyrden for, at tabet ikke er påregneligt, påhviler Unibet og er ikke løftet. Bevisbyrden for, at han ville have opretholdt sit massive spilforbrug hos andre spiludbydere, påhviler ligeledes Unibet. Hans spil hos Danske Spil for 133.000 kr. i ni måneder efter lukningen af kontoen hos Unibet og spil for få tusinde kroner hos andre spiludbydere er uden relevans for bedømmelse af Unibets erstatningspligt for den periode, hvor han spillede hos Unibet.

Hans tab kan opgøres til de beløb, han har forbrugt hos Unibet i perioden 23. januar 2012 til 31. august 2013 svarende til påstandsbeløbet på 2.064.029 kr., opgjort som de samlede indbetalinger for perioden med fradrag af udbetalte gevinster. Baggrunden for skæringsdatoen den 23. januar 2012 er, at han på dette

tidspunkt fik genåbnet sin spillekonto. Hvis Højesteret finder, at Unibet først fra oktober 2012 udviste ansvarspådragende adfærd, er han enig i, at erstatningen skønsmæssigt kan udmåles til 1,2 mio. kr.

Hvis Unibet får helt eller delvist medhold i sin påstand, har han ikke bemærkninger til påstanden om forrentning af tilbagebetalingskravet.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A spillede online spil hos Unibet (Denmark) Limited og tabte ca. 2 mio. kr. i perioden fra den 23. januar 2012 til den 2. september 2013, hvor Unibet i overensstemmelse med sine forretningsbetingelser lukkede hans konto, fordi han oplyste, at han led af ludomani.

Denne sag angår, om Unibet har handlet ansvarspådragende over for A efter dansk rets almindelige erstatningsregler og i givet fald, om Unibet skal erstatte hans tab eller en del heraf.

A har til støtte for sit erstatningskrav anført navnlig, at Unibet ikke burde have åbnet hans konto den 23. januar 2012 eller i det mindste burde have begrænset hans spil eller lukket kontoen på et tidligere tidspunkt end den 2. september 2013. Han har herved henvist til, at Unibet vidste eller burde vide, at han havde psykiske problemer, at de penge, han spillede for, stammede fra en personskadeerstatning, og at han ikke kunne kontrollere sit spil. Han har endvidere anført, at Unibet især ved at give ham bonus i strid med lovgivningen herom har fastholdt ham i hans spil og dermed forårsaget hans tab.

Lovgivningen om spil

Adgangen til at udbyde de omhandlede online spil er reguleret i lov om spil og de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af loven, om henholdsvis onlinekasinø (på daværende tidspunkt bekendtgørelse nr. 66 af 25. januar 2012) og om online væddemål (på daværende tidspunkt bekendtgørelse nr. 67 af 25. januar 2012). Det fremgår af § 1 i lov om spil, at lovens formål bl.a. er at beskytte unge eller andre udsatte personer mod at blive udnyttet gennem spil.

De dagældende bekendtgørelser indeholdt begge i kapitel 5 regler om information til spilleren og i kapitel 6 regler om ansvarligt spil. Disse regler pålagde spiludbyderen at stille en række ludomanibegrænsende informationer og værktøjer til rådighed for spillerne. Spiludbyderen skulle bl.a. informere om ansvarligt spil og de potentielle skadevirkninger af spil og om behandlingscentre for ludomani. Spiludbyderen skulle endvidere gøre det muligt for en spiller at

sætte grænser for sine daglige, ugentlige og månedlige indbetalinger og midlertidigt eller endeligt at udelukke sig selv fra at spille.

Den dagældende spillelovgivning indeholdt ikke regler om en pligt for spiludbyderen til at undersøge, om en spiller havde tilstrækkelige midler til at finansiere sit spil uden at komme i økonomiske vanskeligheder, eller om spilleren viste tegn på problematisk spiladfærd. Lovgivningen indeholdt heller ikke regler om en pligt til at udelukke eller begrænse spillet for en spiller, som viste sådanne tegn, men som ikke selv havde anmodet om udelukkelse eller begrænsning.

Bekendtgørelse om onlinekasino indeholdt endvidere i kapitel 2 regler om registrering af spillere og i kapitel 10 regler om opmærksomheds-, undersøgelses- og underretningspligt. Efter disse regler skulle spiludbyderen bl.a. indhente de nødvendige oplysninger om spilleren, dennes spilomfang og spilmonstre og spillerens midlers oprindelse for at kunne opdage og undersøge transaktioner, hvor der var mistanke om hvidvask eller finansiering af terrorisme.

Spiludbyderens adgang til at tilbyde spillerne bonus – f.eks. som modydelse for registrering som spiller eller indsættelse af penge på spillkontoen – er reguleret i § 21 i bekendtgørelse om onlinekasino og den tilsvarende bestemmelse i § 19 i bekendtgørelse om online væddemål. Det følger heraf, at bonus ikke må gives til enkelte spillere på vilkår, som adskiller sig fra tilbud givet til andre spillere. Det er ikke i sig selv i strid med reglerne at anvende bonus for at fastholde spillerne.

Ansvar for tab som følge af spil

Det er almindeligt kendt, at spil om penge indebærer en risiko for tab, og at nogle spillere udvikler en vis grad af spilafhængighed. Den lovgivningsmæssige løsning var at lade det være op til den enkelte at beslutte, om den pågældende ønskede at bruge sine penge på at spille. Som nævnt gjaldt der efter lovgivningen i den omhandlede periode alene en pligt for udbyderen til at udelukke en spiller, hvis spilleren selv havde anmodet om det, og en pligt til at gøre det muligt for spillere, som ønskede det, at få sat visse begrænsninger for deres spil.

På den anførte baggrund finder Højesteret, at det klare udgangspunkt må være, at en spiludbyder, som har overholdt de pligter, der er fastsat i spillelovgivningen til beskyttelse af spillerne, ikke har handlet ansvarspådragende efter dansk rets almindelige erstatningsregler ved ikke at begrænse spillet for eller udelukke en spiller, som ikke selv har anmodet om begrænsning eller udelukkelse.

Den konkrete sag

Det er ubestridt, at Unibet har overholdt de dagældende regler om information til spilleren og om ansvarligt spil, herunder givet oplysning om de mulige skadevirkninger af spil og adgang for spilleren til at sætte begrænsninger for spillet og udelukke sig selv midlertidigt eller endeligt.

Unibet har i en række tilfælde indsat beløb på As spilkonto, efter at han har klaget over tekniske vanskeligheder i spillet. E, som er ansat i Unibet, har forklaret, at disse udbetalinger, som betegnes "premiums", ikke er knyttet til betingelser om at spille, men er kompensation for mangler ved den spilydelse, der er leveret eller søgt leveret. Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte denne forklaring. Højesteret finder derfor, at disse udbetalinger ikke er bonus som omfattet af bekendtgørelserne, jf. herved pkt. 12.1 i Spillemyndighedens dagældende vejledning af 23. september 2011 om væddemål og onlinekasino, hvorefter bonus typisk repræsenterer penge mv., der tilbydes en spiller som modydelse for en handling foretaget af spilleren.

A har anført, at Unibet fastholdt ham i hans spil ved i strid med reglerne om bonus at tildele ham en individuel bonus, når han holdt pause fra spillet. Unibet har fremlagt en oversigt over tidspunkterne for tildeling af bonus sammenholdt med de perioder, hvor A ikke spillede. Efter denne oversigt kan det ikke lægges til grund, at der har været en sammenhæng mellem tildeling af bonus og perioder, hvor A ikke spillede. Højesteret finder det i øvrigt ikke godtgjort, at Unibet har overtrådt reglerne om bonus af betydning for denne sag.

Unibet har vedtaget en bøde for overtrædelse af bekendtgørelse om onlinekasino for bl.a. ikke at have overvåget kundeforholdet med A. Højesteret bemærker, at formålet med de regler, Unibet har overtrådt, er at forhindre hvidvask og finansiering af terrorisme og ikke at forhindre eller begrænse en spiller i at anvende sine lovlige midler til spil. Unibets overtrædelse af disse regler kan derfor ikke begrunde erstatningsansvar over for A.

Højesteret finder det ikke godtgjort, at Unibet i kraft af sin løbende kontakt med A eller ud fra kendskabet til hans spilmonster har handlet ansvarspådragende. Det gælder, selv om Unibet vidste, at hans midler stammede fra en personskadeerstatning, og at han havde visse psykiske problemer.

Højesteret finder herefter ikke grundlag for at fravige udgangspunktet, hvorefter Unibet ikke har handlet ansvarspådragende ved at åbne As spilkonto i januar 2012 eller ved ikke at begrænse eller standse hans spil på et tidligere tidspunkt end september 2013.

Konklusion

Højesteret stadfæster byrettens dom om frifindelse af Unibet og tager som følge heraf Unibets påstand om tilbagebetaling til følge.

Sagsomkostninger

Sagsomkostninger for landsret og Højesteret er fastsat til dækning af udgift til advokat med 200.000 kr. og af retsafgift for Højesteret med 54.000 kr., i alt 254.000 kr.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

A skal betale 1.493.020 kr. med tillæg af procesrente fra den 4. januar 2019.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal statskassen betale 254.000 kr. til Unibet (Denmark) Limited.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.